

Europejska Strategia na rzecz zrównoważonej konkurencyjności branży budowlanej i jej przedsiębiorstw

Numer: XLI
19.10.2012

Zrównoważone budownictwo jest uznawane przez Komisję Europejską za jeden z kluczowych sektorów gospodarki, przede wszystkim ze względu na to, że stanowi źródło około 10% PKB Unii Europejskiej i daje zatrudnienie 20 milionom osób. Kondycja sektora budowlanego, jak również stopień wykorzystania w nim innowacyjnych technologii, w dużym stopniu wpływa na zużycie energii i efektywność gospodarowania zasobami przy produkcji, transporcie i wykorzystaniu produktów budowlanych, a także na jakość życia ludzi i stan środowiska naturalnego. Argumentem uzasadniającym konieczność opracowania nowego planu dla sektora budowlanego jest niekorzystna sytuacja, w jakiej znalazł się on w wyniku globalnego kryzysu z 2008 roku. Zmiany na rynku doprowadziły do ograniczenia nakładów inwestycyjnych, spadku cen nieruchomości, opóźnień w płatnościach. Ponadto, budownictwo europejskie stoi przed poważnym wyzwaniem, jakim jest realizacja postanowień przekształconej dyrektywy w zakresie charakterystyki energetycznej budynków.

Szczególnie w czasie kryzysu polityka UE w zakresie zmian klimatu, efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w kontekście wspierania renowacji budynków, powinna być postrzegana jako szansa ożywienia działalności gospodarczej i zatrudnienia w budownictwie.

W odpowiedzi na kluczowe wyzwania stojące przed branżą budowlaną oraz konieczność poprawy jej konkurencyjności w komunikacie Komisji Europejskiej opublikowanym 31 lipca 2012 r. [[Załącznik 1 - Strategy for sustainable competitiveness of the construction sector and its enterprises](#) [1]] określona została europejska strategia na najbliższe 8 lat.

Komisja Europejska zapowiada prowadzenie działań w zakresie, m.in.:

1. stymulacji korzystnych warunków inwestycyjnych, szczególnie w zakresie remontów i konserwacji budynków;
2. wsparcia innowacji i podwyższania kwalifikacji pracowników, promowanie ich mobilności;
3. poprawy efektywności gospodarowania zasobami, między innymi w wyniku wzajemnego uznawania systemów zrównoważonego budownictwa w UE;
4. opracowania standardowych kodeksów projektowania dla przedsiębiorstw budowlanych, pozwalających na sprawne prowadzenie działalności na jednolitym rynku europejskim;
5. wsparcia pozycji konkurencyjnej unijnych przedsiębiorstw budowlanych na rynkach światowych.

Do komunikatu dołączony jest plan działań określający szczegółowo podział kompetencji pomiędzy Komisję Europejską, państwa członkowskie i organizacje branżowe oraz harmonogram realizacji strategii.

W strategii proponuje się zarówno zalecenia zmierzające do rozwiązania krótko- i średnioterminowych problemów gospodarczych jak i zalecenia o perspektywie długofalowej, mające zapewnić trwałe skutki w zakresie konkurencyjności sektora budowlanego.

W ramach działań krótkoterminowych (2012-2014 r.) Komisja Europejska zamierza analizować unijne i krajowe instrumenty finansowe wspierające efektywność energetyczną w budynkach, a także instrumenty fiskalne i kredytowe na rzecz projektów w zakresie renowacji budynków i konserwacji infrastruktury.

Jednocześnie zdaniem Komisji, państwa członkowskie powinny opracować lub udoskonalić odpowiednie programy remontów, konserwacji i renowacji, zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, w oparciu o odpowiednie instrumenty podatkowe i finansowe (obniżona stawka VAT, dotacje ukierunkowane czy mechanizmy kredytowe, itp.)

W ramach polityki spójności na lata 2014–2020, Komisja zaproponowała, aby znaczna część środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności była przeznaczana na inwestycje wspierające przejście do gospodarki niskoemisyjnej, w szczególności na efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii.

Dla lepszego zrozumienia i upowszechnienia koncepcji budownictwa zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju konieczne będzie opracowanie zharmonizowanych wskaźników, wytycznych i metod oceny efektywności środowiskowej w odniesieniu do wyrobów, procesów i

obiektów budowlanych. Zapewnić one powinny spójną i wzajemnie uznawaną interpretację wyników i utrzymanie właściwego funkcjonowania wewnętrznego rynku wyrobów i usług budowlanych.

Inicjatywa ta będzie opierać się na istniejących platformach, takich jak sieć Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego dla branży budowlanej (CEN Construction Sector Network), przewodnikach, np. przewodniku WCB „Life Cycle Thinking and Assessment” oraz europejskich projektach badawczych takich jak SuperBuildings i Open House.

Ponadto zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie odpadów przewiduje się ponowne wykorzystywanie, recykling lub odzyskiwanie 70 % odpadów z budowy i rozbiórek do 2020 r. Ale aby ten cel osiągnąć potrzebne są lepsze i jaśniejsze określenie definicji odpadów, zharmonizowane warunki rejestrowania transportu odpadów i zharmonizowane przepisy dotyczące właściwości wyrobów budowlanych dotyczące wykorzystania materiałów, ich trwałości i zgodności z zasadami ochrony środowiska.

Branża budowlana podlega licznym regulacjom na wielu poziomach (np. na poziomie produktów, robót budowlanych, kwalifikacji zawodowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, wpływu na środowisko); wiele z tych aspektów należy do zakresu kompetencji państw członkowskich. Dla zapewnienia lepszego funkcjonowania rynku wewnętrznego wyrobów i usług budowlanych ważne jest, aby ramy prawne były maksymalnie jasne i przewidywalne oraz aby koszty administracyjne były proporcjonalne w stosunku do realizowanych celów.

Komisja Europejska ma poprowadzić kampanię informacyjną na temat nowej dyrektywy w sprawie opóźnień w płatnościach 2011/7/EU, aby tym samym rozszerzyć zakres wiedzy na temat praw wykonawców dotyczących terminów płatności. Nowa dyrektywa w sprawie opóźnień w płatnościach wprowadza bardziej rygorystyczne przepisy w zakresie harmonizacji terminów płatności dokonywanych przez władze publiczne na rzecz przedsiębiorstw, zwiększenie odsetek ustawowych za zwłokę i umożliwienie przedsiębiorstwom uzyskania zwrotu poniesionych kosztów odzyskania należności. Zwalczanie opóźnień w płatnościach korzystnie wpłynie na sytuację finansową przedsiębiorców budowlanych, w szczególności małych firm budowlanych, a także ich dostęp do kredytów.

W ramach programu „Inteligentna Energia – Program dla Europy” należy zdaniem Komisji Europejskiej dokonać oceny inicjatywy „BUILD UP Skills” w celu jej rozszerzenia na inne kategorie pracowników budownictwa i inne potrzeby w zakresie kwalifikacji.

W ramach działań średnio- i długoterminowych (2014-2020 r.) Komisja Europejska proponuje następujące działania w.in. w zakresie:

- organizacji Konferencji dotyczącej priorytetów w zakresie innowacji w budownictwie,
- wspólnych inicjatyw państw członkowskich i podmiotów prywatnych, łączące badania – innowacje – zamówienia publiczne, certyfikację, ubezpieczenia, klastry międzyregionalne itd. w celu przyspieszenia procesu zdobywania nowej wiedzy i technologii na poziomie unijnym i regionalnym.

Ponadto, w ramach zadań przewidzianych do realizacji w dłuższej perspektywie czasowej w zakresie poprawy podstaw w zakresie kapitału ludzkiego Komisja Europejska podejmie kroki skierowane na:

- dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do przyszłych potrzeb w zakresie kwalifikacji w budownictwie,
- określanie podstawowych wymogów w zakresie umiejętności w poszczególnych sektorach,
- ułatwienia wzajemnego uznawania kwalifikacji poprzez utworzenie Rady sektorowej UE ds. umiejętności w zakresie budownictwa w celu rozwoju inicjatyw w dziedzinie efektywnego gospodarowania energią i zasobami w budynkach, zdrowia i bezpieczeństwa, norm jakościowych, praktyk, wspólnego zarządzania funduszami przez partnerów społecznych itp.

Natomiast ze strony Rady i Parlamentu Europejskiego podjęte powinny być działania w celu przyjęcia

proponowanej dyrektywy w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników. W tym zakresie ze strony organizacji branżowych proponowane są partnerstwa na rzecz systemów kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie krajowym i regionalnym w celu zaspokojenia bieżących i nowo pojawiających się potrzeb branży budowlanej, w szczególności w dziedzinie ICT, a także kampanie zwiększające atrakcyjność branży budowlanej.

Kolejnym długoterminowym wyzwaniem stojącym przed Komisją Europejską jest poprawa w zakresie efektywnego wykorzystania zasobów, efektywności środowiskowej i możliwości biznesowych w postaci:

- wzajemnego uznawania metod oceny parametrów ekologicznych,
- wzajemnego uznawania metod oceny ryzyka z uwzględnieniem efektów działalności środowiskowej, szczególnie w kontekście unijnej działalności normalizacyjnej i systemów ubezpieczeniowych,
- ogólnounijnej metodyki obliczania kosztów cyklu życia (Life Cycle Costs, LCC) w odniesieniu do budynków na rzecz zielonych zamówień publicznych obliczania kosztów cyklu życia w dziedzinie zamówień publicznych,
- zwiększenie skali stosowania zielonych zamówień publicznych w związanych z budownictwem w projektach finansowanych przez UE i ich dalsze promowanie,
- ocena przeszkód wynikających z krajowego prawodawstwa w zakresie procesów wydawania zezwoleń na duże projekty budowlane,
- określenie zharmonizowanych zasad dotyczących deklaracji właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do zrównoważonego wykorzystywania zasobów,
- określenie zharmonizowanych przepisów UE oraz zaktualizowanych i zharmonizowanych normy europejskich w kontekście Rozporządzenia w sprawie wyrobów budowlanych,
- oceny działania podsektorów budownictwa pod kątem konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju na poziomie krajowym i regionalnym.

Następnym długofalowym działaniem Komisji Europejskiej będzie wzmocnienie wewnętrznego rynku w branży budowlanej za pośrednictwem tzw. „kontroli sprawności” prawodawstwa UE w celu wykrycia nadmiernych obciążeń administracyjnych, luk, niespójności i przestarzałych środków, a także przeglądu wdrażania Eurokodów w państwach członkowskich i propozycje środków w zakresie egzekwowania stosowania Eurokodów w zamówieniach publicznych oraz innych instrumentów, takich jak krajowe oceny ryzyka i plany zarządzania, a także nadzór rynkowy w odniesieniu do wdrażania prawodawstwa europejskiego.

W dłuższej perspektywie czasowej Komisja Europejska ma zamiar wspierać konkurencyjną pozycję unijnych przedsiębiorstw budowlanych na rynkach światowych poprzez, m.in.:

- negocjacje zobowiązań handlowych dotyczących dostępu do rynków handlowych i rynków zamówień publicznych państw trzecich,
- zwiększanie możliwości w zakresie stosowania unijnych instrumentów finansowych, np. pochodzących z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, w celu wsparcia połączeń transkontynentalnych,
- wsparcie finansowe pomocy technicznej na rzecz umiędzynarodowienia działalności małych wyspecjalizowanych przedsiębiorców budowlanych
- rozwój współpracy z Afryką, Ameryką Łacińską, Rosją i krajami sąsiadującymi w zakresie zrównoważonego budownictwa w zamówieniach publicznych,
- podjęcie szybkich kroków w celu przyjęcia proponowanego nowego rozporządzenia w sprawie dostępu towarów i usług z państw trzecich do rynku zamówień publicznych w UE, a także procedur wspierania negocjacji w sprawie dostępu towarów i usług z UE do rynków zamówień publicznych państw trzecich.

Realizacja strategii UE powinna zachęcić do długoterminowych inwestycji w sieci transeuropejskie, badania i innowacje oraz w zapewnienie lepszych podstaw w zakresie kapitału ludzkiego, co pozwoli na zwiększenie konkurencyjności branży budowlanej zarówno na rynku wewnętrznym UE, jak i na rynkach międzynarodowych. Towarzyszyć temu powinny jasne i spójne ramy prawne oraz

zharmonizowane metody oceny funkcjonowania pod kątem zrównoważonego rozwoju w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania wewnętrznego rynku wyrobów i usług budowlanych.

Powodzenie proponowanej strategii zależy przede wszystkim od zaangażowania państw członkowskich i zainteresowanych stron na różnych poziomach:

- państwa członkowskie i zainteresowane strony powinny zapewnić odpowiednie powiązania z krajowymi i branżowymi planami w dziedzinie budownictwa, a także ułatwiać transfer doświadczeń i dobrych praktyk z grup tematycznych, tak by osiągnąć ich operacyjną realizację w przedsiębiorstwach budowlanych;
- wszelkie działania w ramach polityki powinny być monitorowane i oceniane w oparciu o szereg wskaźników.

Działania te są zgodne z nowymi podstawowymi wymogami wymienionymi w rozporządzeniu o wyrobach budowlanych, dotyczącymi zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, jak również z inicjatywą na rzecz surowców, poprzez ewentualne opracowanie najlepszych praktyk w zakresie gromadzenia i przetwarzania odpadów, zwłaszcza odzysku i powtórnego wykorzystywania cennych materiałów z odpadów, a także poprzez wspieranie badań dotyczących zachęt ekonomicznych do recyklingu i odzyskiwania. Wdrożenie strategii wymaga usprawnienia i koordynacji wielu aktualnie realizowanych inicjatyw na poziomie unijnym, krajowym i sektorowym, aby zapewnić większą synergię i zmaksymalizować ich rezultaty w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Należy też dążyć do wzrostu wiedzy właścicieli i użytkowników budynków o dostępnych możliwościach kształtowania wpływu budynków na środowisko, zarówno podczas ich eksploatacji jak i decyzji podejmowanych na etapie planowania inwestycji.

inż. Małgorzata Głowacz
m.glowacz[at]itb.pl
Instytut Techniki Budowlanej

Adres URL źródła: <http://www.zb.itb.pl/informator/europejska-strategia-na-rzecz-zrownowazonej-konkurencyjnosci-branzы-budowlanej-i-jej>

Odnosiniki:

[1] http://zb.itb.pl/files/zb/com_2012_0433_en.pdf